

ESM24/51/2018

Smp. 14.12.2018

Stora Enso Oyj, Central administration Helsinki
Essi Jumisko
FE-1001

Asia

Purkamislupa

RAKENNUSPAIKKA

AHOLAHTI, 740-501-0002-0096

Kiinteistön nimi

Laivamiehentie

pinta-ala

Telakka

Kaavamääräykset

91209 m²

744

HAKIJA

Stora Enso Oyj

PL 309, 00101 HELSINKI

TOIMENPIDE

Venevajarakennuksen purkaminen 500 m²

Purettava kerrosala

500 m²

Kuuleminen

Naapureita on kuultu. MRL 133 §:n 2 mom. mukainen katselmus ei ole tarpeen.

LIITTEET

Naapurin kuuleminen

2 kpl

Ote kauppa- ja yhdistysrekisteristä

1 kpl

Valtakirja

1 kpl

Rakennusjätesuunnitelma tai -ilmoitus

1 kpl

Todistus hallintaoikeudesta

1 kpl

Valokuva

4 kpl

Asemapiirros

2 kpl

Hakemus vireilletullessa

1 kpl

Hakemus taustajärjestelmään siirrettäessä

1 kpl

PÄÄTÖS

Päätän maankäyttö- ja rakennuslain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten perusteella myöntää luvan sekä vahvistaa esitetyt piirustukset noudatettaviksi seuraavin ehdoin:

Purkamistyöhön ei saa ryhtyä ennen kuin on hyväksytty:

- Vastaava työnjohtaja

Purkamistyön aloittamisesta on ilmoitettava ja edistymisen mukaan pyydettyä:

- loppukatselmus

Muut ehdot

Purkamistoimenpiteeseen saa ryhtyä 29.12.2018 alkaen.

Toimenpiteen valmistumisesta on ilmoitettava rakennusvalvontaan ja verotoimistoon.

Hakijan tulee toimittaa selvitys purkamistyön järjestämisestä ja edellytyksistä huolehtia syntyvän rakennusjätteen käsittelystä sekä käyttökelpoisten rakennusosien hyväksi käyttämisestä rakennusvalvontaan ennen purkamistyöhön ryhtymistä (MRL 139 §).

Rakennuksen purkujätteet on lajiteltava Savonlinnan seudun kuntien yleisten jätehuoltomääräysten mukaisesti ja toimitettava asianomaisten jätteiden keräyspaikkoihin käsiteltäväksi.

Toimenpiteet:
maakuntamuseo
ympäristönsuojelu
Etelä-Savon ELY-keskus

Päätöksen antaminen

Päätös annetaan julkipanon 13.12.2018 jälkeen, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.
Päätöksen antopäivä on 14.12.2018.

Purkamistyön aloittaminen

Purkamistyötä ei saa aloittaa ennen kuin lupa on lainvoimainen.

Luvan voimassaolo

Purkamistoimenpide on suoritettava loppuun 29.12.2021 mennessä.

Museovirasto

[på svenska](#) [paluu etusivulle](#) [tietoa palvelusta](#) [palaute suurena](#) [pienennä](#)

PERUSHAKU

valitse kunta

kohteen nimi tai sen osa ?

kohteeseen sisältyy

ympäristön nykyluonne

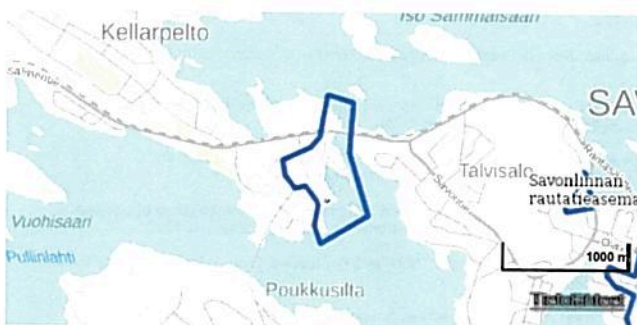
KARTTAHAKU

[kohteet maakunnittain](#)

Savonlinna

Etelä-Savo

Laitaatsillan telakkayhdyskunta

Kuvaus

Laitaatsillan telakka on 1900-luvun alkupuolelta alkaen ollut Suomen tärkeimpiä sisävesitelakoita ja sisävesilaivojen talvehtimistukikohta. Telakan historia liittyy Suomen puunjalostusteollisuuden kehitykseen, etenkin sen yhden keskeisen yhtiön, Enso-Gutzeit Oy:n, toimintaedellytyksiin Saimaan vesistöalueella.

Telakka-alueen yleisilme ja rakennusten muodostama kokonaisuus kuvaa hyvin sisävesilavaliikenteen vaiheita pitkältä ajalta. Telakka koostuu telakkatoiminnalle tyypilliseen tapaan eri aikaisista, muuttuneiden toimintaperiaatteiden mukaan jatkuvasti muuntuneista teollisuuden rakennuksista, rakenteista ja laitteista. Laitaatsillan telakkatoiminta painottuu edelleen alusten huolto- ja korjaustöihin.

Telakka-alueen pohjoispäässä, Laitaatsalmen rannalla on ns. pieni telakka alle 15 metrin pituisille aluksille ja sen vieressä isompi telakka, jolle voidaan telakoida jopa 40 metrin pituisia aluksia. Rahalahden pohjukassa on lotjaveistämön alue. Sen ja telakan välissä pieni saha.

Telakka-alueen rakennuskanta koostuu korjauspajoista, peltipajoista, puusepän- moottori- ja maalausverstaista, työkaluvarastoista, vinsseistä ja erilaisista varastorakennuksista, lauta- ja venevarastoista, venevajoista ja -talaista. Monissa rakennuksissa on kuten laivoissakin, tunnusmerkkinä Enso-Gutzeitin valkoinen tähti päätyikkunoina. Telakan vanhin säilynyt rakennus on voima-asema vuodelta 1915. Sen höyrykattiloista on johdettu höyryä ns. pasalootiin, joissa proomujen kylkiin tulevat mäntylankut on pehmitetty taipuisiksi. Kolmikerroksinen hirsirunkoinen varasto 1920-luvun alusta on rakennettu laivojen irtaimistojen talvivarastoksi, jossa on säilytetty mm. laivojen liinavaatteita, astioita ja miehistön varusteita. Paloturvallisuussyistä varaston ulkoseinät on päällystetty betonilevyillä, jotta höyrylaivojen piipuista lentävät kipinät eivät aiheuttaisi tulipalaa. Ullakkokerroksen päätyikkunat ovat Enso-Gutzeitin tähti-ikkunoita.

Enso-Gutzeit Oy:n myötävaikutuksella toteutuneeseen rakennuskantaan Laitaatsillan alueella kuuluvat myös paloasema (1922), virkailija-asuntoalue 1900-luvun alkupuolelta sekä telakan työntekijöiden asuintaloja 1920-luvulta ja yhteisiä rakennuksia 1920-1950 -luvulta (kerhotalo, sauna-pesutupa, urheilukenttä ja kaivo). Telakka-alueen länsireunassa on Kirkkoniemekadun varressa yhtenäinen rivi pohjamuodoltaan neliömäisiä Enson ns. Linjataloja.

Historia

W. Gutzeit & Co:n toiminta Laitaatsillalla alkoi 1894, jolloin alueella oli pieni korjauspaja ja varastoja. Yhtiöstä muodostettiin Aktiebolaget W. Gutzeit & Co -niminen osakeyhtiö 1896. Yhtiö oli alkanut ostaa puuta Saimaan järviolueelta. Puutavara kuljetettiin 1897 rakennetun puunsiirtolaitteen, ns. Rutolan ylivientilaitoksen avulla Saimaan alueelta Kymijoen vesistöön kolmen kilometrin levyiselle kannakselle yli Lappeenrannassa.

Yhtiö siirsi 1911 nostotelakan toiminnot Rutolasta Laitaatsilta, jossa Haapaveden ja Pihlajaveden välisen Laitaatsalmen läpi virtaava vesi piti telakan sulana läpi vuoden. Laitaatsilta kehittyi laivaston varsinaiseksi tukikohdaksi. Telakka ja konepaja vastasivat yhtiön höyryalusten huollosta. Telakalle valmistui oma voimalaitos 1915.

Puutavarayhtiö tarvitsi jatkuvasti laajenevan tuotantonsa takia raaka-ainesten ja tuotteiden kuljetukseen yhä enemmän aluksia. Jo 1900-luvun alkuvuosikymmeninä Enso-Gutzeit Oy oli Saimaan suurin laivanvarustaja, jolla oli hallussaan laajimmillaan lähes 250 aluksen "valkoisen tähden" laivasto. 1920-luvulla Laitaatsillan alueelle rakennettiin lotjaveistämö, jossa valmistui noin 130 alusta.

Ensimmäisen maailmansodan jälkeen yhtiö organisoivat vesitiekuljetuksensa uudelleen. Saimaan laivaston johto siirrettiin 1920 Laitaatsilta, josta muodostui patriarkaalinen teollisuusyhdyskunta laivaston johtajan, insinööri Hugo Lakomaan johdolla. Laivasto-osaston palveluksessa oli maailmansotien välisenä aikana parhaimmillaan 800-900 miestä ja Laitaatsillalla työskenteli talvisin jopa yli 300 miestä.

1920-luvulla rakennettiin Kirkkoniemekadun varteen asuntoalue, jolla oli yhteinen pesutupa ja kaivoja. Asuinrakennusten lisäksi Laitaatsillan alueelle

Laitaatsillan telakka-alueita.

Enson ns. Linjataloja Kirkkoniemekadulla.

Paloasema vuodelta 1922.

Siirry Museoviraston valtakunnalliseen karttapalveluun: [Laitaatsillan telakkayhdyskunta](#)

nousi kolme kauppaa, kahvila, urheilukenttä, kerhotalo 1938 ja kansakoulu 1921.

Uittoaukoltaan 40 m leveät maantiesilta ja rautatiesilta valmistuivat 1960-luvulla. Maantie- ja rautatiekuljetukset sekä Saimaan kanavan sulkeutuminen vähensivät ulton ja vesikuljetusten merkitystä kaukokuljetuksissa. Entisen Enso-Gutzeit Oy:n laivasto-osaston toiminta loppui 1985.

Lisätietoa

Lennart Gripenberg, Aktiebolaget W. Gutzeit & Co. 1872 - 1922. Helsinki 1924.

K. I. Karttunen, Saimaan vesistön höyrylaivaliikenteen 100-vuotishistoria. Helsinki 1945.

Etelä-Savon rakennusperintö. Kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Etelä-Savon seutukaavaliiton julkaisu 114. Mikkeli 1984.

Pekka Lehonkoski, Tukkimetsiä ja höyrylaivoja. Vuosisata Enso-Gutzeit Oy:n puunhankintaa ja kuljetusta Saimaan alueella. Imatra 1987.

Terhi Seppänen, Enso-Gutzeit Osakeyhtiön Saimaan laivasto-osasto puunkuljettajana vuosina 1920-1939. Enso-Gutzeit Oy, historia- ja perinnejulkaisuja 4, 1990.

Sylvi Sääski, Elämää Laitaatsillassa 1910- ja 1920-luvulla. Enso-Gutzeit Oy, historia- ja perinnejulkaisuja 5, 1991.

Pekka Lehonkoski, "Laitaatsillan telakan ja konepajan vaiheita 1910- ja 1920-luvulla". Kavassi IV, Saimaan Purjehdusmuseoyhdistyksen julkaisu n:o 6. Imatra 1991.

Jorma Ahvenainen, Enso-Gutzeit Oy 1872-1992 (I-II). Jyväskylä 1992.

Jorma Ahvenainen, "Enso-Gutzeitin vesikuljetusten vaiheet sadan vuoden aikana". Kavassi V. Saimaan Purjehdusmuseoyhdistyksen julkaisu n:o 7. Pieksämäki 1994.

Juho Koikkalainen, "Laivanpäälliköitä, lastuumiehiä ja ukkoherroja. Muistelmia työnteosta ja ihmisistä Enso-Gutzeitin laivasto- ja metsäosastolla". Enso-Gutzeit Oy, historia- ja perinnejulkaisuja 11, 1993.

Enso Oy:n rakennuskannan inventointi, Henrik Wager. Inventointiraportti 1997.

Savonlinnan kaupungin ydinkeskustan länsiosien yleiskaava 2004, raportti alueen kulttuurihistoriallisista kohteista. Savonlinnan maakuntamuseo, maakuntamuseotutkija Susanna Tyrväinen 13.9.2004.

kohteeseen sisältyy: muu teollisuusrakennus; satama; työväen asuintalo; urheilurakennus;

ympäristön nykyluonne: kulttuurimaisema;

[palaute kohdetiedoista](#)

julkaisupäivämäärä 22.12.2009

[sivun alkuun](#)

Laitaatsillan telakkayhdyskunta

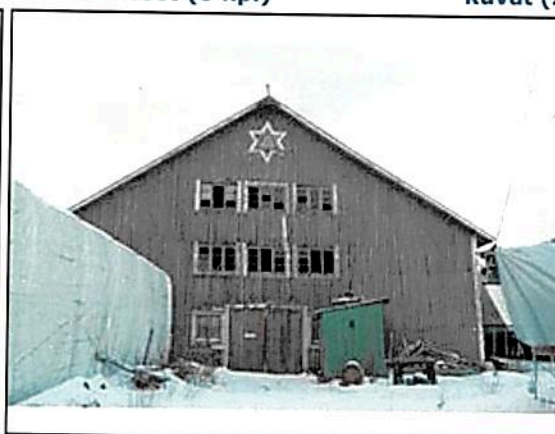
kohdeid: 22805 Laitaatsillan telakan venevaja (56 L)

kohde kartalla

liitteet (0 kpl)

kuvat (2 kpl)

Kunta:	Savonlinna
Kylä:	14. kaupunginosa
Osoite/sijainti:	Laivamiehentie 2, Savonlinna
Kohdetyyppi:	teollisuus
Arvo:	kulttuurihistoriallisesti merkittävä
Arviointi:	Kohteella on rakennushistoriallisia arvoja Telakan 1920-luvun rakennuskantaan kuuluva poikkeuksellisen kookas venevaja laivasto-osaston veneiden talvisäilytykseen. Tavaramakasiinin (15 l) ja öljyvaraston (12 l) tapaan rakennus sijoitettiin logistisesti aivan veden äärellä, jossa se pystyi palvelemaan parhaiten laivojen tarpeita. Myöhemmät järventäytöt rakennuksen itä- ja eteläpuolella ovat etäännyttäneet sen vedestä. Osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä.
Tarkistustarve:	ei määritelty
Tarkistustilanne:	tarkistustyö valmis
Inventoija:	Tiina Matikainen/SLNMM, päiv. Jorma Hytönen/SLNMM
Inventointipvm:	14.12.2017
	Kohde ei ole julkinen

Tiivistelmä

1920-luvun alussa kela-, soutu- ja pelastusveneiden säilytykseen rakennettu poikkeuksellisen suurikokoinen venevaja, jossa veneitä on voitu nostaa vinssillä säilytykseen kolmeen kerrokseen vintin jäädessä sinkkivaierien säilytystilaksi.

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaalla kohteella on rakennushistoriallisia arvoja, ja se on osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä.

Teksti luotu: 28.12.2017 Viimeinen muutos: 02.01.2018

Kuvaus

Kooltaan n. 29 x 18 m oleva kolme- ja puolikerroksinen rankorakenteinen venevaja, joka on pystytetty järeistä käsinvuoluista pilareista ja veistetyistä palkeista lohkokivien varaan. Lomalautavuori on maalattu lilanväriseksi ja katteena on profiilipelti.

Teksti luotu: 08.12.2017 Viimeinen muutos: 02.01.2018

Historia

Rakennus pystytettiin erilaisten uittoon liittyvien metsäosaston veneiden säilytystä varten. Veneet tuotiin sisään pohjoispäädystä, nostettiin ylempiin kerroksiin päädyssä sijaitsevan nosturin avulla ja työnnettiin omille paikoilleen.

Veneitä oli käytössä paljon: isommilla laivoilla kela- ja soutuvene, nippukoneilla kymmenkunta venettä sekä laivoilla ja höyryillä pelastusveneet.

Vuonna 1991 rakennusta käytettiin venevajana.

Teksti luotu: 08.12.2017 Viimeinen muutos: 02.01.2018

Ympäristö ja pihapiiri

Rakennuksen länsipuolelle on pystytetty iso pressuhalli v. 2017 veneiden säilytykseen. Tie kiertää rakennuksen ympäri ja rannassa on laitureita.

Teksti luotu: 28.12.2017 Viimeinen muutos: 02.01.2018

Kaavat

Keskustaajaman länsiosien osayleiskaava 16.11.2009. Merkintä TY/P.

Asemakaava 26.5.1988. Merkintä T.

Teksti luotu: 28.12.2017 Viimeinen muutos: 29.12.2017

Uhkatekijät

Ks. rakennuskortti.

Teksti luotu: 28.12.2017

Päätökset ja lausunnot

22.12.2009 Valtioneuvoston päätös valtakunnallisesti merkittävistä rakennetuista kulttuuriympäristöistä.

Teksti luotu: 28.12.2017 Viimeinen muutos: 29.12.2017

Lähteet

Laitaatsilta projekti 1991. Enso-Gutzeit Oy ja Savonlinnan kaupunki. Inventointikortti vuodelta 1991 Tiina Matikainen/Savonlinnan maakuntamuseo. Päiv. Jorma Hytönen/Savonlinnan maakuntamuseo 14.12.2017.

Henrik Wagner, Enso Oy:n rakennuskannan inventointi, inventointiraportti 28.2.1997, s. 150.

Entisen telakan päällikön ja vesitiekuljetuspäällikön Eero Nissisen haastattelu Laitaatsillan telakalla 23.11.2016, haastatt. Jorma Hytönen/Savonlinnan maakuntamuseo.

Juho Koikkalainen, Laivanpäälliköitä, lastuumiehiä ja ukkoherroja, muistelmia työnteosta ja ihmisistä Enso-Gutzeitin laivasto- ja metsäosastoilla, Enso-Gutzeit Oy:n historia ja perinnejulkaisuja 22, Imatra 1993, s. 24.

Teksti luotu: 11.12.2017 Viimeinen muutos: 02.01.2018

Valokuvat

Savonlinnan maakuntamuseon kuva-arkisto 45:8, 83:483–484, 488 (1960, kesä), 115:38 (1950–1960-l).

Maakuntamuseotutkijan digitaalinen kuva-arkisto, värikuvat 14.12.2017.
101_SLN_Laitaatsilta_telakka_14122017.jpg–184_SLN_Laitaatsilta_telakka_14122017.jpg.

Teksti luotu: 08.12.2017 Viimeinen muutos: 28.12.2017

Kohteeseen liitetyt artikkelit

Kohteeseen liitetyt inventointihankkeet

Kohteeseen liitetyt rakennukset

Laitaatsillan telakan venevaja

Tietue luotu: 08.12.2017 Viimeinen muutos: 02.01.2018

Laitaatsillan telakkayhdyskunta
Laitaatsillan telakan venevaja (56 L)
rakeid: 32080 Laitaatsillan telakan venevaja

rakennuksen kuvat (1 kpl)

Nykyinen käyttö: varasto

Rak.ajankohta: 1920-l alku

Kerrosluku: III½

Perustus: nurkka- ja välikivet lohkokivistä, välit ristikoitu puurimoilla

Runko: järeä rankorakenne käsin vuolluista pyöreistä pilareista ja veistetyistä palkeista

Vuoraus: lomalauta (kaksi eri leveyttä)

Ulkovärit: lila; pieli-, nurkka-, otsa- ja räystäslaudat valkoiset

Katon muoto ja kate: satulakatto, profiilipelti

Arvo: kulttuurihistoriallisesti merkittävä
Rakennuksella on rakennushistoriallisia arvoja

Arviointi: Julkisivuiltaan perustuksen, vuorin ja ikkunoiden osalta valmistumisajan asussa säilynyt rakennus. Sisätilat ovat myös säilyneet hyvin valmistumisajan asussa, ja edustavat lähes muuttumattomana säilynyttä veneiden siirto- ja säilytystekniikkaa 1920-luvun alusta. Rakennustekniikassa on samoja piirteitä kuin tavaramakasiinissa 15 L (käsinveistetty ja vuoltu rankorakenne) sekä köysi- ja öljyvarastossa 12 L (perustus), jotka myös on rakennettu 1920-luvun alussa.

Historia

Rakennus näkyy telakan kartassa vuodelta 1924. Rakennus on maalattu alkujaan punamullalla? ja keltaiseksi ennen nykyistä lilan sävyä.

Vuoden 1933 piirustuksessa rakennus oli katettu päreillä ja perustettu savensekaiseen kivikkoon.

Vuonna 1972 ovet levennettiin, perusrakenteet oikaistiin ja vesikatteeksi vaihdettiin päreen tilalle pelti. Tällöin harjan kuusi tuuletustorvea ja kummankin lappeen kuusi lapeikkunaa poistettiin.

Teksti luotu: 08.12.2017 Viimeinen muutos: 02.01.2018

Rakennustyyppi

Venevaja.

Teksti luotu: 28.12.2017

Tietoa sisätiloista

1–3 kerroksen keskikäytävä on avoin ja veneiden varastointipaikat on sijoitettu käytävien sivuille kahteen tasoon.

Ylimmässä kerroksessa säilytettiin paksuja sinkkivaijereita suorana lattialla.

Teksti luotu: 28.12.2017 Viimeinen muutos: 02.01.2018

Erityispiirteet

Rakennuksen koko. Rungon pilari- ja palkistorakenne, joka on samantapainen kuin tavaramakasiinissa (15 L) ja perusta, joka on samantapainen kuin köysi- ja öljyvarastossa (12 L). Profiloidut puljusten ja kattovasojen päät. Pieniruutuiset ikkunat, ja Gutzeit-yhtiön tähti-ikkunat päädyssä. Rakennuksen pellille maalattu tunnus 56 L on säilynyt pohjoispäädyn oven yläpuolella.

Teksti luotu: 11.12.2017 Viimeinen muutos: 02.01.2018

Kaavat

Ks. kohdekortti.

Teksti luotu: 28.12.2017

Uhkatekijät

Rakennus vajoaa, kiviperusta on osin liikkunut, palkistorakenne on osin taipunut, ensimmäisessä kerroksessa palkistorakenne on osin katkaistu?, ikkunat ovat suurelta osin rikki ja päästävät veden ja lumen sisälle rakenteisiin, vuorilauditus on osin ikääntynyt, länsipuolella korkeampi maa syöttää pintavedet rakennuksen alle.

Teksti luotu: 28.12.2017 Viimeinen muutos: 02.01.2018

Päätökset ja lausunnot

Ks. kohdekortti.

Teksti luotu: 28.12.2017 Viimeinen muutos: 29.12.2017

Lähteet

Laitaatsilta projekti 1991. Enso-Gutzeit Oy ja Savonlinnan kaupunki. Inventointikortti vuodelta 1991 Tiina Matikainen/Savonlinnan maakuntamuseo. Päiv. Jorma Hytönen/Savonlinnan maakuntamuseo 14.12.2017.

Henrik Wagner, Enso Oy:n rakennuskannan inventointi, inventointiraportti 28.2.1997, s. 150.

Terhi Seppänen, Enso-Gutzeit osakeyhtiön Saimaan laivasto-osasto puunkuljettajana vuosina 1920 -1939, Enso-Gutzeit Oy:n historia ja perinnejulkaisuja 4, Imatra 1990, s. 24.

Juho Koikkalainen, Laivanpäälliköitä, lastuumiehiä ja ukkoherroja, muistelmia työnteosta ja ihmisistä Enso-Gutzeitin laivasto- ja metsäosastoilla, Enso-Gutzeit Oy:n historia ja perinnejulkaisuja 22, Imatra 1993, s. 24.

Venevaja N:o 56 L -päiväämätön piirustus, kopio Savonlinnan maakuntamuseolla mapissa Laitaatsilta 1.

Savonlinnan maakuntamuseo, Laitaatsillan alueen ja rakennusten piirustuksia, venevaja 56 L (2 kpl), joulukuu 1933, mapissa Laitaatsilta 1.

Teksti luotu: 08.12.2017 Viimeinen muutos: 02.01.2018

Valokuvat

Ks. kohdekortti.

Teksti luotu: 28.12.2017

Tietue luotu: 08.12.2017 Viimeinen muutos: 04.01.2018